

Ο Ευγένιος Τριβιζάς στο elculture.gr

---

 elculture.gr/eugenios-trivizas-anna-routsi

30 Δεκεμβρίου 2014

Τα παραμύθια των παιδικών μου χρόνων τα θυμάμαι πολύ καλά. Δεν είχαν πολλές βασιλοπούλες και βασιλιάδες. Ήταν μύθοι σκοτεινοί από διάφορες χώρες, ιστορίες για πλούσιους και φτωχούς ή για αγοροκόριτσα και ατίθασα αλλά ευαίσθητα αγόρια. Δεν ξέρω αν σήμερα θα ήμουν διαφορετική, εάν οι γονείς μου προτιμούσαν να μου αγοράζουν την Πολυάννα ή τις Μικρές κυρίες, ή αν έβλεπτα στο θέατρο τη Σταχτοπούτα αντί για τον Μορμόλη. Βλέπω όμως τώρα, στα δικά μου παιδιά, ότι τα μάτια τους λάμπουν αλλιώς όταν διαβάζουμε βιβλία που τους επιβεβαιώνουν ότι η ζωή μπορεί να είναι παιγνίδι, ζαβολιά, αστείο, πείραγμα, ότι οι ανατροπές μπορεί να είναι ο κανόνας, ότι το καλό και το κακό, το φωτεινό και το σκοτεινό μπορεί να συνυπάρχουν, ότι είναι εντάξει να νιώθεις διαφορετικός, ότι μπορεί να υπάρχουν πολλές αλήθειες και πολλά σωστά και λάθη και δεν τρέχει και τίποτε αν δεν είναι όλα σε μια τάξη. Ο Ευγένιος Τριβιζάς είναι μια τέτοια περίπτωση συγγραφέα, τα βιβλία και τα θεατρικά του οποίου έχουν αγαπηθεί από χιλιάδες παιδιά, ακριβώς ίσως λόγω αυτής της παραδοχής των ανατροπών και της αναμέτρησης με τον φόβο και την ελπίδα που υπάρχουν σε όλες τις ηλικίες αλλά σπάνια βρίσκουν δρόμο να εκφραστούν. Μαζί λοιπόν με τα παιδιά μου αγάπησα κι εγώ τα βιβλία του, άλλα περισσότερο κι άλλα λιγότερο (αυτά με τα συνεχή λογοπαίγνια και τις επαναλήψεις, δύσκολος γαρ ο ρόλος της μαμαδίστικης δραματουργικής απόδοσής τους...).

Είχα πρόσφατα τη χαρά να μιλήσω με τον Ευγένιο Τριβιζά με αφορμή την πρώτη θεατρική μεταφορά του βιβλίου του «Η τελευταία μούρη γάτα» στο θέατρο Δημήτρης Χορν. Ένα έργο που απευθύνεται σε παιδιά 8-14 ετών και μιλά για το διωγμό, το μαζικό παραλογισμό, τον ρατσισμό και την προκατάληψη, την προδοσία αλλά και την αγάπη. Όπως έχει δηλώσει ο ίδιος: «Με ρωτούν συχνά τι θεωρώ σημαντικότερο από αυτά που γράφω: τις εγκληματολογικές μελέτες και τα συγγράμματα ή τα παιδικά βιβλία. Το δεύτερο, απαντώ, και αυτό επειδή είναι δύσκολο να αλλάξει κανείς τον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται οι ενήλικες. Μπορεί όμως να διαμορφώσει σωστά τον τρόπο που προσλαμβάνουν αυτά τα θέματα τα παιδιά. Αυτό ελπίζω να αποδειχθεί και στο έργο. Εμβόλιο κατά της προκατάληψης. Εμβόλιο κατά του ρατσισμού. Εμβόλιο κατά της γενοκτονίας».

ελς: Όταν γράψατε την «Τελευταία μαύρη γάτα», ο ρατσισμός και ο φασισμός δεν ήταν ίσως τόσο ορατά στην καθημερινότητά μας, όσο είναι σήμερα. Γιατί ωστόσο ήταν σημαντικό για εσάς να γράψετε γι' αυτό το θέμα τότε και τι το κάνει πιο σημαντικό ακόμη σήμερα;

Ευγένιος Τριβιζάς: Μπορεί να μην είναι τόσο ορατά στην καθημερινότητά μας, ήταν όμως καθοριστικά στην ιστορία μας και τραυματικά στο παρελθόν μας. Το θέμα ήταν, είναι και θα εξακολουθεί να είναι **επίκαιρο όσο επαναλαμβάνουμε τις ίδιες ολέθριες συμπεριφορές**. Αυτό ακριβώς εκφράζουν τα λόγια της τελευταίας μαύρης γάτας στο φινάλε του έργου: «Πώς είναι δυνατόν να συνέβησαν όλα αυτά που συνέβησαν; αναρωτιέμαι, και προσπαθώ να πείσω τον εαυτό μου ότι ποτέ μα ποτέ δεν μπορεί, δεν πρόκειται να συμβεί πάλι κάτι τέτοιο. Στο βάθος της καρδιάς μου, όμως, ξέρω ότι εδώ στο νησί μας, όπως κι αλλού, οι γάτες ξεχνάνε, **οι άνθρωποι ξεχνάνε και η τρέλα δε θέλει πολύ να φουντώσει πάλι**, φτου ξανά κι απ' την αρχή...».

ελς: Στην πανεπιστημιακή σας σταδιοδρομία ως καθηγητής Εγκληματολογίας έχετε διερευνήσει συμπεριφορές και διαταραχές του όχλου. Ο μαζικός παραλογισμός που υφίστανται εν προκειμένω οι μαύρες γάτες έχει σχέση με αυτό;

Ε.Τ.: Όπως μονολογεί η γέριχη χελώνα στη σκηνή της Λίμνης της Λευκής Ελπίδας όπου η συμμορία παρασύρει τα θύματά της και αποδεικνύεται ότι είναι ένας λάκκος με ασβέστη: «Όταν ξεκινάει ένα κακό, εξαπλώνεται σαν τη φωτιά. Το ένα κακό μύρια άλλα κακά γεννοβολά και θρέφει...». Η σκηνή με τις τρεις καλοκάγαθες γιαγιάδες που ενώ πλέκουν ζιπουνάκια στην παιδική χαρά, παρασυρμένες από τον γενικευμένο παραλογισμό, σκοτώνουν χωρίς τον παραμικρό ενδιασμό με τις βελόνες του πλεξίματος τον Μουντζούρη, εκφράζει δραματικά αυτό που συχνά συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις, ότι δηλαδή **όχι τέρατα αλλά συνηθισμένοι άνθρωποι φτάνουν στο σημείο να τελούν τα πιο φρικιαστικά εγκλήματα**.

ελ: Τα παραμύθια σας περιλαμβάνουν το σκοτεινό στοιχείο, κάτι που βέβαια συναντά κανείς και σε παραδοσιακά ή κλασικά παραμύθια, αλλά ενσωματώνουν και το σουρεαλιστικό και το χιουμοριστικό στοιχείο. Πώς θεωρείτε ότι λειτουργούν αυτά στις διάφορες ηλικίες των αναγνωστών σας; Το σκοτεινό μπορεί να είναι και λυτρωτικό;

Ε.Τ.: Προσπαθώ να γράφω έργα διηγησιακά που ο κάθε θεατής ανάλογα με την ηλικία του τα απολαμβάνει σε ένα διαφορετικό επίπεδο. Στην παράσταση της «Τελευταίας μαύρης γάτας» το χιουμοριστικό εναλλάσσεται με το τραγικό στοιχείο και η απόγνωση με την ελπίδα. Στην αίθουσα του θεάτρου βλέπει κανείς τους θεατές τη μια στιγμή ξεκαρδισμένους στα γέλια και την επόμενη στιγμή με δάκρυα στα μάτια.

ελ: Πώς μπορούν τα παιδιά να διασώσουν τη φαντασία τους σε ένα σχολικό και κοινωνικό πλαίσιο που την ισοπεδώνει ή, πάντως, δεν την προάγει;

Ε.Τ.: Με μεγάλη δυσκολία. Η καλλιέργεια της φαντασίας είναι από τις πιο παραμελημένες πλευρές των σύγχρονων εκπαιδευτικών συστημάτων. Τα παιδιά εισέρχονται στο σχολείο προικισμένα με πλούσια φαντασία και αποφοιτούν με φαντασίες ατροφικές ή στραγγαλισμένες. Δεδομένου του κρίσιμου ρόλου της φαντασίας στη δημιουργικότητα και καινοτομία ο αρνητικός αντίκτυπος στην κοινωνία είναι ανυπολόγιστος. Το ποιοτικό παιδικό θέατρο και βιβλίο είναι από τις ελάχιστες σανίδες σωτηρίας.

ελ: Στη συγκεκριμένη παράσταση έχετε συνεργαστεί για τη σκηνική προσαρμογή του έργου σας και έχετε εμπιστευθεί νέους ανθρώπους σε μια απόδοση με ποικίλα θεατρικά είδη και ύφη. Ποια είναι η δική σας προσδοκία από αυτό;

Ε.Τ.: Η προσδοκία έχει εκπληρωθεί. Η παράσταση είναι ξεχωριστή. Ο ενθουσιασμός μεταδοτικός. Η ενέργεια ανεξάντλητη. Δίνουν όλοι τον καλύτερο εαυτό τους.

ελ: Απέναντι σε μηχανισμούς συμφερόντων και σε μαζικούς παραλογισμούς, οι γάτες έπρεπε καταρχήν να πάρουν θέση, κατά δεύτερον να βρουν τελικά μια χρησιμότητά τους, για να σωθούν. Είναι σαφής η ανάγκη να αντιμετωπίσει κανείς τον φόβο, αλλά πρέπει κανείς να βρει πάντα τρόπο να δικαιολογεί την ύπαρξή του μέσω της χρησιμότητάς του;

Ε.Τ.: Κανείς δεν είναι άχρηστος. Ο καθένας μας έχει κάτι να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Και αυτό το κάτι έχουμε κάθε λόγο να το ενθαρρύνουμε και να το καλλιεργούμε. Διαφορετικά το πληρώνουμε ακριβά. Συχνά μάλιστα εκείνα που έχουν να προσφέρουν οι περιθωριοποιημένοι είναι σημαντικότερα από όσα δήθεν προσφέρουν κάποιοι στυλοβάτες της κοινωνίας.

ελς: Ο διδακτισμός είναι κάτι που ως γνωστόν αποφεύγετε. Θα ήθελα, ωστόσο, να μας λέγατε, όχι τι θα συμβουλευάτε, αλλά ίσως τι ελπίζετε για τη νέα γενιά που μεγαλώνει σ' αυτή την εποχή.

Ε.Τ.: Ελπίζω οι ανιξοότητες να μην οδηγήσουν σε παραίτηση και αποτελμάτωση. Ακόμα και κάτω από τις πιο ακραίες συνθήκες το ανθρώπινο πνεύμα μπορεί να επιβιώνει: «**Ποτέ δε θα βρεις το ουράνιο τόξο αν συνέχεια κοιτάζεις κάτω**», είχε πει ο Τσάρλι Τσάπλιν. Ναι! Μπορούμε να νικήσουμε τους γίγαντες που μας απειλούν και τους δράκους που μας δυναστεύουν.

—

Info: Η παράσταση «Η τελευταία μαύρη γάτα» παρουσιάζεται στο Θέατρο Δημήτρης Χορν: κάθε Σάββατο στις 15:00, Κυριακή στις 11:00 και στις 15:00.

Φωτογραφίες άρθρου: από την παράσταση «Η τελευταία μαύρη γάτα»